

stilling samt ansatte og tidligere ansatte kan lade sig bistå af en advokat eller anden fuldmægtig.

Forslaget om udvidelse af Kontroludvalgets beføjelser

Det er forslagsstillernes opfattelse, at det er nødvendigt at have et efterretningsvæsen bl.a. med henblik på at forebygge terror. Men intet efterretningsvæsen kan udføre sit arbejde, medmindre befolkningen har tillid til det arbejde, der udføres, og måden, det sker på.

For at befolkningens tillid til tjenesterne kan blive styrket, er det derfor forslagsstillernes opfattelse, at der må være en yderligere demokratisk indsigt i og kontrol med det arbejde, der udføres af efterretningstjenesterne, end tilfældet er i dag. På trods af, at udvalget om forsvarets og politiets efterretningstjenester i daglig tale omtales som »Kontroludvalget«, er det efter forslagsstillernes opfattelse indlysende, at det navn er helt misvisende på baggrund af det eksisterende lovgrundlag. Det er ganske enkelt ikke muligt for udvalget at kontrollere ret meget.

Efterretningstjenesterne har gennem de seneste år fået tillagt flere ressourcer og opgaver som led i terrorbekæmpelsen.

Denne forøgelse af beføjelser bør modsvares af øget kontrol med tjenesterne for fortsat at kunne fastholde befolkningens tillid.

Som argument mod at give udvalget en reel kontrolfunktion har det været fremført, at udvalget på den måde ville blive ansvarlig for efterretningstjenesternes arbejde, og at dette ville skabe uklarhed om grænsen mellem den lovgivende og den udøvende magt.

Det er ikke forslagsstillernes ønske at fratage ministrene ansvaret for deres udøvelse af virksomheden. Omvendt er det ikke acceptabelt, at denne kontrol alene sker i tjenesternes eget regi.

Alternativet er derfor kontrol i et andet regi. Samtidig er det afgørende, at efterretningstjenesterne kan arbejde og blive kontrolleret med sikkerhed for, at der er en høj grad af fortrolighed. Det er vanskeligt at se, hvor der bedre kan sikres en acceptabel balance mellem fortrolighed og demokratisk kontrol end i et udvalg nedsat af Folketinget, hvor der – som i dag gælder en streng tavshedspligt.

Efter forslagsstillernes opfattelse bør den danske ordning imidlertid tilnærmes den norske ordning. Det foreslås, at Kontroludvalget som led i sit arbejde får ret til ubegrænset adgang til og indsigt i alle tjenesternes oplysninger, herunder arkiver, registre, lokaler, installationer og anlæg af enhver art. Det samme gælder oplysninger og registre m.v., som benyttes af tjenesterne eller af en af tjenesterne benyttet entreprenør.

Kontroludvalget skal have adgang til at udtale kritik af efterretningstjenesterne på grundlag af de informationer, som udvalget bliver bekendt med, enten i sin årsberetning eller i fortrolighed over for den enkelte minister.

Endelig skal udvalget have muligheden for at undersøge henvendelser fra borgere og organisationer, der finder, at deres rettigheder er blevet krænket, og udtale sig herom over for den ansvarlige minister

De konkrete beslutninger om, af hvem, af hvad og hvordan der skal foretages overvågning og anden efterforskning m.v., vil stadig blive truffet af tjenesterne selv og på tjenesternes ansvar. Justitsministeren og forsvarsministeren, til hvem de to tjenester refererer, vil fortsat have det fulde ansvar for tjenesternes arbejde i henhold til ministeransvarlighedsloven.

Forslagsstillerne er bekendt med, at det såkaldte Wendler Petersen-udvalg bl.a. har til opgave at komme med forslag til en nyregulering af efterretningstjenesternes virksomhed. Wendler Petersen-udvalget blev nedsat så langt tilbage som i 1998, altså for mere end 10 år siden. I mellemtiden er der så blevet nedsat den såkaldte PET-Kommission. Det er endda aftalt, at Wendler Petersen-udvalget først afslutter sit arbejde, når PET-Kommissionens redegørelse er færdig. Dette er blevet udskudt mange gange, og senest har justitsministeren oplyst, at PET-Kommissionen vil færdiggøre sit arbejde i begyndelsen af 2009, jf. svar på spørgsmål nr. S 669 af 5. december 2008. Det er forslagsstillernes opfattelse, at uanset om Wendler Petersen-udvalgets arbejde med tiden måtte medføre nogle ændringer i efterretningstjenesternes arbejde og struktur, vil tjenesternes hovedopgaver næppe ændre sig grundlæggende. Det overordnede behov for en god og tidssvarende parlamentarisk kontrol vil derfor fortsat bestå, uanset om der skulle ske visse ændringer i reguleringen af tjenesterne.

Kontroludvalgets sammensætning og sekretariat

For at udvalget kan få et bedre fundament, bør samtlige folketingspartier efter forslagsstillernes opfattelse have mulighed for at udpege et medlem, som ikke nødvendigvis skal være medlem af Folketinget, ligesom de udpegede medlemmer skal aflønnes, således at det med rimelighed kan forventes, at medlemmerne udfylder deres rolle i udvalget. Endelig bør udvalgets formand opfylde betingelserne for at blive højesteretsdommer.

Der bør tilknyttes et sekretariat af en vis størrelse til kontroludvalget til bistand i det almindelige arbejde, herunder til at bearbejde de oplysninger, som udvalget modtager fra efterretningstjenesterne, og til at indsam-